

SPELREGELS

Spelmateriaal

1 dobbelsteen
30 speelkaarten

Aantal spelers

Het spel wordt in groep gespeeld. De grootte van elke groep is minimaal 2 en maximaal 6.

Doel van het spel

Met dit spel hopen wij de startende leerkracht *bewust te maken* van het aspect 'mentaal welbevinden van de leerling'. Als startende leerkracht is het absoluut niet evident om meteen goed te weten hoe je reageert in bepaalde situaties. Door middel van ons spel hopen we om leerkrachten alerter te kunnen maken voor het welbevinden van onze leerlingen.

Het tweede doel dat dit spel voor ogen heeft is het *preventief handelen* op vlak van mentaal welbevinden voor de leerlingen. Hiermee bedoelt men dat men aan de hand van dit spel, leerkrachten willen doen nadenken over bepaalde casussen omtrent mentaal welbevinden door met collega's hierover in gesprek te gaan. We spelen dus in op het peer-learning, het leren van elkaar.

Spelverloop

Op willekeurige basis start iemand met het gooien van de dobbelsteen. Afhankelijk welke kleur jij gooit, zal je een kaart moeten kiezen uit de stapel met bijhorende kleur. Je leest de casus luidop voor. Daarna geef jij een mogelijke oplossing voor deze casus volgens jou. Vervolgens ga je in wijzerzin de andere spelers af, die ook telkens hun mening zullen geven. Zodra iedereen aan bod is geweest, leest de speler die gestart is ook de achterkant van het kaartje voor. Op deze achterkant staan een aantal modeloplossingen.

Drie pijlers

Empathie

Indien je als leerkracht een signaal opvangt dat kan wijzen op een verminderd welbevinden bij de leerling is het noodzakelijk om dit te herkennen (Spraks & Taylor, 2001). Leerkrachten mogen deze signalen niet zomaar negeren (Van Cauwenberghe, 2019). Het (h)erkennen samen met empathie staan centraal bij de reactie van de leerkracht op signalen van verminderd mentaal welzijn (Cego onderzoek & ontwikkeling, sd).

Respect

Leerkrachten die leerlingen met respect behandelen en hen aanmoedigen wanneer ze iets goed doen in de lessen, leveren een grote bijdrage aan het welbevinden van de leerlingen. Dit respect uit zich door te luisteren naar leerlingen, oog te hebben voor hun problemen, aandacht te hebben voor de leefwereld van de leerlingen en hen ruimte te geven (Van Cauwenberghe, 2019).

Gesprek

Een leerling moet kunnen praten over zijn twijfels, zijn angsten, negatieve gebeurtenissen... want het delen van deze gevoelens zorgt ervoor dat hij zich niet alleen voelt. Zo leert hij om gevoelens te uiten op een manier die door de omgeving aanvaard wordt.

Algemene tips

Indien je in jouw klas een leerling hebt met signalen van verminderd mentaal welzijn, kan je volgende algemene tips meenemen en de interacties met deze leerling.

Hou rekening met het ontwikkelingsniveau van de leerling

Gedrag en emoties hangen niet alleen samen met de leeftijd van de leerlingen, maar ook met zijn ontwikkelingsniveau. Leerlingen die op een laag ontwikkelingsniveau functioneren, zullen hun problemen op een andere manier uiten dan leerlingen op een leeftijdsadequaat niveau functioneren. Het is belangrijk om gedrag en emoties steeds te bekijken vanuit het ontwikkelingsniveau.

Ga de strijd niet aan

Jongeren met verminderd welbevinden, strijden soms om controle. Hoe slechter ze zich voelen, hoe meer strijd. Duidelijke regels zijn nodig, leg die op een respectvolle en rustige manier uit. Benoem het positieve (vooral procesgericht, minder resultaat gericht). Kraak nooit af en beschuldig de leerling nooit, zelfs niet als je geïrriteerd bent.

Geef positieve waardering

Zie het gedrag los van het kind. Het doel van de leerkracht is het zelfvertrouwen van het kind opbouwen en het kind leren om relaties aan te gaan. Pak wat het kind zegt niet persoonlijk (bv "ik haat je"), ga de discussie niet aan en benoem wat je ziet, bijvoorbeeld "ik vind het jammer dat jij dat zo voelt"

Behoud hoge verwachtingen

Behoud hoge, maar belangrijk, realistische verwachtingen. Dit zorgt ervoor dat het kind zich geen uitzondering voelt. De standaard verlagen zou willen zeggen dat het kind het niet kan. Met als gevolg hij kan zich een mislukking kan gaan voelen. Ga wel soepel om met sommige eisen bv deadlines, zelfstandigheid, ...

Let op met eigen interpretaties

Verminderd welzijn laat zich bij elk kind anders zien, let daarom op met eigen interpretaties of (voor)oordelen. Observeer goed en stel gerichte vragen. Vraag af en toe aan de leerling of er iets is. Verwacht niet dat het kind vanaf de eerste keer een antwoord geeft.

Help het kind op sociaal gebied

Probeer als leerkracht een soort relatiecoach te worden voor de leerlingen. Leg sociale regels uit en help hen bij het toepassen. Doe het voor, leg het uit en bespreek het nadien. Ga er niet van uit dat 'ze het allemaal wel weten'. Tot slot moet je vooral volhouden en de relatie met je leerlingen niet verwaarlozen met het idee dat een andere leerkracht het wel zal opvangen.

Wees een rolmodel en laat je klas meehelpen

Laat zien wat goed gedrag is door zelf het goede voorbeeld te geven. Laat de klas meehelpen om fouten op te vangen of te voorkomen. Jongeren leren van elkaar als ze elkaars tekortkomingen mogen helpen oplossen (i.p.v. ze uit te vergroten)

Leer jongeren hun gevoelens te uiten

Leer ze hun emoties herkennen, hoe ze deze kunnen reguleren en uiten. Deze uiting kan verbaal en of non-verbaal zijn. Leer ze om de behoeften onder de gevoelens te begrijpen.

Veilige omgeving creëren

'Veilig' is: betrouwbaar, voorspelbaar, aanwezig, eerlijk en transparant. Als jongeren zich veilig en geborgen voelen, kunnen zij zich emotioneel ontwikkelen. Een belangrijke voorwaarde voor de leerling om veiligheid te ervaren is dat je hem of haar betrekt bij beslissingen uiteraard afgestemd op zijn of haar ontwikkelingsniveau.

<p>1. Storend en ongewenst gedrag</p> <p>Een leerling met volkaart houdt zich moeilijk aan de klasafspraken. Na herhaaldijk waarschuwingen te geven is de volgende stap zijn gedrag te registreren in het leerlingvolgsysteem. Hij vroeg me om het niet te doen. Zijn reden was dat hij thuis slaag zou krijgen. Ik kon moeilijk inschatten of ik dit serieus moest nemen.</p>	<p>1. Storend en ongewenst gedrag</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wees consequent dus meldt storend gedrag in het leerlingvolgsysteem. Meld de leerling in kwestie dat het leerlingvolgsysteem geen hoofddoel heeft van sanctioneren, maar vooral een communicatiemiddel is tussen schoolpersoneel en ouders. Ouders moeten op de hoogte gebracht worden van gedrag tijdens de les. Wel mag het niet zo zijn dat ouders hier zelf conclusies trekken en negatief gaan sanctioneren. ➤ Toon empathie: Oei, dat zou heel jammer zijn mochten je ouders je daarvoor slagen. ➤ Ga in gesprek: Stel gerichte vragen bv. ‘Hebben je ouders dat voordien reeds gedaan?’ ‘Kan je met hen in gesprek gaan om toe te lichten waarom je een nota kreeg?’ ➤ Geef positieve waardering: ‘Kijk ik zie dat je weet wat je fout gedaan hebt, laat dit een les zijn en zie dat er geen volgende nota komt.’ ➤ Hou hem de komende periode in het oog: kijk naar fysieke sporen die het gevolg kunnen zijn van geweld (blauwe plekken,...) ➤ Creëer een veilige omgeving: Spreek hem de volgende lessen aan of alles in orde is. Hij moet het gevoel krijgen, mocht hij zich thuis niet veilig voelen, dat hij dat op school wel is. Mits een veilige omgeving, zal de stap naar een eventuele hulpvraag kleiner zijn.
<p>2. Storend en ongewenst gedrag</p> <p>Via Smartschool krijg je de zoveelste nota binnen van een leerling van wie jij klastitularis bent. De leerling is in jouw les zeer stil en afwezig.</p>	<p>2. Storend en ongewenst gedrag</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Laat de leerling blijven na een les, spreek hem aan op de feiten. Vraag hem waarom er zoveel verschil is tussen jouw lessen en lessen van je collega’s. ➤ Toon empathie: Wat is de reden waarom je afwezig bent? Is er een probleem? ➤ Ga in gesprek: Voel je je oké in mijn lessen? Is er een reden waarom je je zo gedraagt? ➤ Luister heel aandachtig. ➤ Leerlingbegeleiding kan misschien helpen? Leerlingen zijn soms meer open buiten een klassfeer. ➤ Indien nodig kan het CLB ingeschakeld worden. Een leerling vertelt hier vaak meer omdat ze buiten de school staan en discretie plicht hebben.

3. Storend en ongewenst gedrag

Een leerling bij jou in de klas, die altijd rustig meewerkte en in orde was met zijn/haar taken en materiaal is plots veel luidruchtiger in de klas, stoort andere leerlingen en zijn/haar schoolprestaties dalen plots sterk.

3. Storend en ongewenst gedrag

- Spreek de leerling aan: Waarom is er plots verschil, is alles oké thuis? Kan ik je helpen?
- Probeer zeer gerichte vragen te stellen en de leerling op zijn gemak te laten voelen door aan te geven dat hij in een veilige omgeving is.
- Als je aanvoelt dat het probleem dieper zit kan je mits toestemming van de leerling contact opnemen met de leerlingenbegeleiding. Zij kunnen soms meer uitspitten dan leerkrachten.
- Betrek niet onmiddellijk de ouders maar probeer eerst zelf een oplossing te vinden. Als je merkt dat het toch groter is, kan je mits toestemming van de leerling toch de ouders betrekken.

4. Storend en ongewenst gedrag

In de klas worden de kaften (die in kast bewaard worden) door twee verantwoordelijken uitgedeeld. Eén leerling krijgt zijn kافت niet. Hij is hier niet mee gediend aangezien dit (per ongeluk of niet) al heel de week zo is.

4. Storend en ongewenst gedrag

- Ga in gesprek met de klas. “Waarom krijgt leerling x zijn kافت niet?” “Hij vindt dit duidelijk niet fijn, is het dan oké om dit te doen?”
- Geef de leerlingen die de kaften uitdelen een waarschuwing.
- Als het echt een vorm van pestgedrag is, kan je dit melden aan de leerlingenbegeleiding.

5. Hulpvraag leerling

Een leerling komt na de les naar jou en geeft aan dat hij op de speelplaats uitgelachen wordt omwille van zijn kapsel. Hij zegt dat dat op zijn vorige school ook vaker gebeurde.

5. Hulpvraag leerling

- Toon empathie: Geef hem/haar het gevoel dat je luistert zodat hij /zij even kan relativeren en het hart kan luchten. Leer ze hun gevoelens uiten en laat hen merken dat bv. Eens wenen totaal oké is en mag.
- Ga in gesprek en geef een compliment over zijn kapsel (positieve waardering). Ook al vind je het zelf geen mooi kapsel, doe alsof je jaloers bent op het zijne. Iedereen is anders en iedereen moet zijn persoonlijkheid kunnen uitdrukken. Vertel hoe leuk diversiteit is. Wat als iedereen het kapsel had van de pester? Behoud respect maar geef hem het gevoel dat de pester onterecht handelt en zelf ook niet perfect is.
- Wees een rolmodel en laat je klas meehelpen. Indien je lessen het toelaten kun je de volgende les stilstaan bij diversiteit. Je kunt dit thema aanhalen op verscheidene manieren, om klassikaal bespreekbaar te maken dat onterechte opmerking over zo een dingen niet gepast zijn. Iedereen mag een mening hebben, maar het nodige respect ten opzichte van elkaar moet behouden blijven. Probeer ervoor te zorgen dat je op een correcte manier de gebreken van een pester aanhaalt zodat ze even stilstaan dat ze naar zichzelf moeten kijken.

6. Hulpvraag leerling

Via Smartschool krijg je bericht van een moeder van een leerling om eens een babbeltje te doen met haar zoon. Het eerstvolgende moment na de les spreek je hem aan. Hij voelt zich algemeen goed op school (ik heb ook de indruk). Enkel donderdagnamiddag niet, dan heeft hij praktisch bouw. Dat interesseert hem minder en de leerkracht is heel streng. Hij heeft het gevoel dat hij alleen streng wordt aangepakt. Hij krijgt altijd een preek en kan geen extra informatie vragen. Wanneer hij bij medeleerlingen wil polsen wat de bedoeling is van de opdracht, krijgt hij een nota.

6. Hulpvraag leerling

- Het eerste belletje dat zou moeten gaan rinkelen is dat de leerling misschien niet in de juiste richting zit, het gedrag van een leerling kan afwijken wanneer hij zich niet op zijn plaats voelt. Probeer met de leerling hierover te praten en stel gerichte vragen.
- Probeer vast te stellen dat je vermoeden klopt, doe dit met gerichte vragen en probeer te achterhalen wat de interesses van de leerling zijn. Zo kan je gericht zoeken naar alternatieve richtingen.

Bespreek met hem en de ouders andere richtingen die mogelijk zijn en binnen zijn interesses vallen. Dit kan helpen om de leerling terug op zijn plooi te krijgen.

7. Hulpvraag leerling

Een leerling is heel de les stil. Normaal is hij de flapuit van de klas en zorgt hij voor rumoer. Na navraag of alles oké is, zegt hij dat hij enorm bang is. Zijn hond, wat voor hem van onschatbare waarde is, ligt onder het mes voor een operatie. Hij denkt heel de tijd dat de hond het niet gaat halen.

7. Hulpvraag leerling

- Geruststellen en babbelen over de hond is een eerste belangrijke stap in dit proces. Als je blijk geeft van interesse en bezorgdheid kan je een positieve band opbouwen met de leerling.
- Volg dit zeker nog op later die week, de leerling voelt dat je geïnteresseerd bent in zijn leven en zal zich wellicht veel meer openstellen.

8. Hulpvraag leerling

Een leerling laat in het begin van de les weten dat ze niet gelukkig is, dit door een voorval in de vorige les. Na de les neem je de tijd om in gesprek te gaan. Ze had volgens haar onterecht een nota gekregen. Ze barst in tranen uit en vindt het superjammer. Ze krijgt normaal nooit nota's.

8. Hulpvraag leerling

- Neem een empathische houding aan. Je kan haar gevoel benoemen "Je hebt het lastig".
- Laat haar haar verhaal doen wat er is gebeurd tijdens de vorige les, zonder haar gelijk te geven. Stel het oordeel van de vorige leerkracht zeker niet in vraag.
- Laat haar reflecteren over haar acties die tot de nota hebben geleid. Wat kan ze doen om dit te vermijden volgende keer?

9. Hulpvraag

Een leerling slaapt zeer slecht en zit onwennig op de schoolbanken. De examens komen eraan en ze ziet het allemaal niet meer zitten.

9. Hulpvraag

Neem de leerling apart. Vraag of de leerling hierover wil praten.

Indien ja:

- Vraag waar jij eventueel de leerling kan helpen. Een examenplanning samen opmaken en je eigen vak bespreken zijn zeker een meerwaarde.
- Stel zeker ook de leerling gerust. Bespreek vorige resultaten die wel goed waren en laat de leerling zien dat hij/zij het kan.
- Geef de leerling mee dat stress normaal is.

Indien nee:

Respecteer de grens van de leerling, geef dit door aan klastitularis, leerlingenbegeleiding.

10. Veiligheid

Op de speelplaats wordt een pet afgepakt van een leerling. Na tussenkomst van het conflict werd hij emotioneel en vertelt aan de leerkracht dat hij al het hele schooljaar op dergelijke manier gepest wordt.

10. Veiligheid

Luister naar de leerling met een empathische houding. Laat hem zijn verhaal doen, het is niet nodig om onmiddellijk een oplossing voor het probleem te bieden. Doe dit niet in het bijzijn van andere leerlingen. Volgende opvolging is mogelijk:

- Verhoog de observatie tijdens de recreaties, leswisselingen... zo is er een objectieve beoordeling van de situatie. Als het duidelijk is wie betrokken is, kan er gewerkt worden aan herstel.
- Een mogelijke aanpak is de 'No Blame'-methode
- Voor een gesprek met het slachtoffer
- Organiseer een gesprek met diegene die het pestgedrag stellen en een neutrale, positieve middengroep
- Leg het probleem uit
- Deel de verantwoordelijkheid
- Vraag naar ideeën van elk groepslid om het probleem in de toekomst aan te pakken.
- Laat het aan de groep over om acties te ondernemen. de situatie is veranderd.

11. Veiligheid

Een meisje in je klas heeft na de Kerstexamens geen goede resultaten. Naar aanleiding hiervan ga je met haar in gesprek. Gedurende het daaropvolgende gesprek komt volgende vraag naar boven: "Waar zie jezelf tegen het einde van het schooljaar?" Haar antwoord: "Hier denk ik niet over na, want dan ben ik er toch niet meer."

11. Veiligheid

- Neem elke uiting van wens tot zelfdoding serieus
- Probeer de suïcidale gedachte bespreekbaar te maken. Zo kan je een risico inschatting maken én help je het isolement van de jongere te doorbreken.
- Expliciteer de suïcidale gedachten: Als je zegt dat...betekent dat dat je aan zelfmoord denkt?
- Bevraag of de jongere een plan heeft hoe dit te willen doen.
- Wanneer de jongere een precies omschreven plan heeft, is er een verhoogd (acuut) gevaar op zelfmoord.
 - Zorg voor toezicht bij de jongere en laat hem/haar niet alleen.
 - Leg een begripvolle, niet veroordelende houding aan de dag wanneer je met de jongere praat.
 - Ga niet in discussie en bekrachtig niet de ontkenning van de huidige situatie.
 - Moedig de jongere aan om hulp te zoeken.
 - Betrek leerlingenbegeleiding
- Maak geen beloftes van geheimhouding, maak duidelijk dat dit ernstig is en andere betrokken moeten worden

12. Veiligheid

Een leerling is zeer luidruchtig tijdens de les. Hij is snel afgeleid en komt eigenlijk niet tot leren. Als je na de les vraagt of alles in orde is, zegt hij dat hij bang is om naar huis te gaan.

12. Veiligheid

- Vraag of hij hierover wil praten.
- Laat het verhaal van hem komen en neem een actieve luisterhouding aan.
- Probeer het probleem zo duidelijk mogelijk te krijgen.
- Is het probleem niet zo groot? Bv slechte resultaten op een toets. Maak een plan met de jongere hoe hij de situatie kan aanpakken.
- Is er wel een ernstig probleem? Bv slechte resultaten waarbij de jongere vreest voor fysiek geweld.
- Betrek leerlingenbegeleiding.
- Het doorverwijzen naar leerlingenbegeleiding, kan door de leerling als afwijzing gezien worden. Ga daarom beter samen met de leerling de eerste keer naar leerlingenbegeleiding. Het eerste gesprek kan je er zeker ook bij blijven zitten.

13. Veiligheid

Een leerling is stil en afwezig in de les. Haar rapport valt tegen en ziet nog weinig mogelijkheden om de punten in te halen.

13. Veiligheid

- Geef de leerling even tijd om het te verwerken. Het is normaal en soms ook goed dat een leerling stilstaat bij een minder rapport. Soms kunnen ze zelf de reflectie maken en is er geen hulp nodig.
- Blijf de leerling wel observeren de volgende lessen. Blijft de houding negatief en zie je geen verbetering neem de leerling dan even apart.
- Doe een eerste verkennend gesprek. Laat vooral hem aan het woord en stel open vragen. Spreek niet negatief over het rapport maar probeer met de leerling de positieve punten van het rapport aan te halen.
- Verwijs door naar de leerlingbegeleiding als je geen beterschap ziet.

<p style="text-align: center;">14. Veiligheid</p> <p>Een leerling met de diagnose autisme heeft het moeilijk om zich te concentreren. Na hem erover aan te spreken dat hij zich moet concentreren en zijn oefeningen moet afwerken krijg ik volgende mededeling: 'NEEEE, ik wil dood.'</p>	<p style="text-align: center;">14. Veiligheid</p> <p>Neem even de tijd bij deze jongere. Bekijk samen met hem wat er niet lukt bij de opgegeven oefeningen. Stel concrete (ondubbelzinnige) vragen. Help de leerling individueel met deze oefeningen. Indien ze nog te moeilijk zijn, dring dan niet aan maar ga op zoek naar alternatieven.</p> <p>Indien de uitspraak "NEEE, ik wil dood" niet werd veroorzaakt door de taak voor handen, is het belangrijk om dit niet te negeren en hier verder op in te gaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Expliciteer de suïcidale gedachten: Als je zegt dat...betekent dat dat je aan zelfmoord denkt? ➤ Bevraag of de jongere een plan heeft hoe dit te willen doen. ➤ Wanneer de jongere een precies omschreven plan heeft, is er een verhoogd (acuut) gevaar op zelfmoord.
<p style="text-align: center;">15. Veiligheid</p> <p>Een leerling komt met duidelijk zichtbare blauwe plekken op de armen en het aangezicht naar school, je kan je herinneren dat de plekken er gisteren er nog niet waren. Ze zegt bij het binnekomen dat ze van de trap gevallen was, maar als je doorvraagt krijg je het gevoel dat er meer aan de hand is.</p>	<p style="text-align: center;">15. Veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dit is mogelijks een zeer ernstige situatie. Leerlingbegeleiding wordt daarom best op de hoogte gebracht, dit kan je als leerkracht niet alleen dragen. ➤ In jouw klas observeer je best deze leerling de komende weken, om te achterhalen of dit vaker gebeurt. Deze informatie kan je dan doorgeven aan de betrokken leerlingenbegeleiding.

16. Veiligheid

Na de pauze komt de leerkracht in de klas. Hierbij ziet ze dat een leerlinge zichzelf heeft gesneden met papier. Dit op meerdere plaatsen op de hand en onderarm. Het bebloede papier ligt nog op de bank.

16. Veiligheid

- Reageren op deze situatie is moeilijk omdat je hier met een volle klas zit. Toch kan je dit best niet negeren, want je hebt het gezien en dat weten de leerlingen ook. Ga naar deze leerling toe tijdens een moment dat de andere leerlingen aan het werk zijn. Je kan hier zeker duidelijke verwachtingen stellen in de les 'Dit doe je niet in een klas', 'Ruim dit op'. Nadien kan je de leerling hier wel verder op aanspreken en verdere stappen ondernemen. Belangrijk hier is ook weer om begrip te tonen.
- Toon empathie en gebruik trauma sensitieve communicatie.
- Schakel externe hulp in: leerlingenbegeleider die hiermee verder gaat.

17. Veiligheid

Een leerling voelt zich niet goed omwille van een slechte toets die ze juist heeft afgelegd. Ze is bang dat haar ouders hier zeer negatief op zullen reageren.

17. Veiligheid

Relatieveer en stel de leerling gerust dat een mindere toets niet het einde van de wereld is.

Vraag wat de reden is waarom hij/zij een slecht resultaat heeft behaald.

Enkele redenen kunnen zijn:

- Moeilijke leerstof
- Onaangekondigde toets
- Soort bevraging van de test was onduidelijk
- Externe factoren die ervoor zorgden dat er niet volledig concentratie kon zijn bij het studeren.

Belangrijker is dat de leerling inziet welke reden er achter het minder resultaat schuilt. Door reflectie kan ze dit ook uitleggen aan de ouders. Mocht de reden zijn dat ze gewoon niet gestudeerd heeft, kan ze een afspraak maken om volgende keer beter te studeren. Leerlingen moeten leren uit hun fouten en dat moeten ouders begrijpen.

Een score alleen komt soms totaal verkeerd over, maar met de correcte verantwoording kan je de scores beter kaderen.

Vraag na wat de consequenties kunnen zijn bij het aankondigen van een minder resultaat. Zo kom je te weten of de situatie gezond is of er toch iets niet pluis is. Het is normaal dat ouders bezorgd zijn bij de resultaten van hun kind. Indien de leerling vertelt dat er fysiek of mentaal geweld aan te pas zal komen, is het nodig om hiermee verder te gaan. Dan wordt het onrustwekkend.

18. Veiligheid

Een leerling komt de laatste tijd supervroeg aan op school met de fiets. Iets na 7 zit hij reeds op de speelplaats met weinig kledij aan (enkel T-shirt).

(leerling is seksueel misbruikt, de dader woont op een boogscheut van de leerling, hij staat onder voorwaarden en heeft een enkelband, hij moet dezelfde weg afleggen als de leerling, dat is de reden dat hij extra vroeg vertrekt zodat hij hem niet kan tegenkomen)

18. Veiligheid

- De leerling (indien het kan op het moment zelf) aanspreken dat hij/zij zich zorgen maakt. Hoe komt het dat hij zo vroeg is? Waarom heeft hij zo weinig kleding aan?
- Het is af te wachten wat hij zal antwoorden.
- Indien hij een schuchtere houding heeft, vragen of hij met zijn problemen terecht kan bij iemand (ouders, familie, vriend(in)). Hij moet hierover vertellen met een vertrouwde persoon in een veilige omgeving.
- Traumasensitief werken

Schakel externe hulp in: leerlingbegeleider die hiermee verder gaan.

<p>19. Veiligheid</p> <p>Een leerling komt na de les vertellen dat hij een mix van geneesmiddelen had ingenomen afgelopen weekend. Hij zag het even niet meer zitten. Hij was ingedommeld en werd wakker in het ziekenhuis. Van medeleerlingen had ik vernomen dat hij via een SmartSchool bericht zijn daden had neergetypt. Het kwam over of hij er trots op was. Duidelijk een signaal van aandacht.</p>	<p>19. Veiligheid</p> <p>Reageer empathisch. Neem een bezorgde houding aan en vraag door.</p> <p>Schat de ernst van de situatie in en laat hem zo veel mogelijk vertellen.</p> <p>Maak hem duidelijk dat dit geen normaal voorval is. Vraag naar hoe het nu met hem gaat.</p> <p>Waarom laat hij op een stoefrige manier aan zijn medeleerlingen weten waarom hij/zij dat gedaan heeft? Maak de leerling duidelijk dat dit geen daden zijn waar men trots op moet zijn.</p> <p>Laat de leerling inbeelden dat het weldegelijk fout kon aflopen.</p> <p>Indien hij echt met zwarte gedachtes zit, moet er externe hulp worden ingeschakeld. Eerst aanbiedend zonder verplichting. Als hij/zij dat weigert, moet hij gedwongen openstaan voor hulp.</p>
<p>20. Veiligheid</p> <p>Een leerlinge reageert extreem op een aanraking van een mannelijke medeleerling. Hij raakte haar per ongeluk aan, aan het achterwerk. Ze klapt volledig dicht en is niet meer voor rede vatbaar.</p>	<p>20. Veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Laat de leerling in eerste instantie tot rust komen. ➤ Als de rust is teruggekeerd kan je in gesprek gaan met deze leerling. ➤ Je kan haar echter niet dwingen hierover te spreken. ➤ Vraag of ze erover wil praten. Als dit het geval is kan je volgende zaken in acht nemen. ➤ Hanteer een actieve luisterhouding. ➤ Benoem je interpretaties van de situatie. ➤ Spreek geen waardeoordeel uit. ➤ Doe geen zinloze beloftes. ➤ Als ze er niet over kan spreken. ➤ Benoem je ongerustheid. ➤ RESPECTEER haar grens ➤ Bekijk met haar of er iemand anders is, waarmee ze hier wel over zou kunnen spreken. ➤ Maak duidelijk dat je ook op een later tijdstip bereid bent te luisteren.

21. Herkennen van signalen

Een leerling in je klas zit vaak te dromen. Maakt zijn oefeningen niet spontaan. Legt vaak zijn hoofd op de bank.

21. Herkennen van signalen

- Observeer en registreer. Sporadisch is oké, maar bij meermaals voorkomen kan en moet er ingegrepen worden.
- Benader positief en reageer niet kort door de bocht: 'Ga eens vroeger slapen'
- Behoud hoge verwachtingen: leerling moet oefening afwerken, indien nodig zal het thuis moeten worden afgewerkt.
- Stel gerichte vragen: Hoe gaat het ermee? Alles in orde? Wil je ergens over praten? Scheelt er iets, waardoor je je niet kan concentreren?
- Doe dit niet in een volle klasgroep, maar bijvoorbeeld na de les.
- Evalueer aan de hand van de antwoorden of het symptomen zijn van een verminderd welbevinden.

22. Herkennen van signalen

Een leerling stiller dan normaal. Ze werkt niet mee en weet niet waar we zijn als de leerkracht een vraag stelt. Via een vriendin krijg je te horen dat haar grootmoeder juist is overleden.

22. Herkennen van signalen

- Het is oké om even wat stiller, afgeleid te zijn.
- Het is niet nodig om onmiddellijk actie te ondernemen
- Je kan na de les wel regelmatig informeren hoe het gaat met de jongere.

<p style="text-align: center;">23. Herkennen van signalen</p> <p>Een leerling is heel vaak afwezig. Het valt op dat de leerling vooral op de dagen van de toetsen afwezig is. Hij/zij loopt al snel heel wat leerachterstand op maar geeft zelf niet aan om de leerstof/toetsen in te halen. De schoolprestaties gaan op die manier heel snel achteruit.</p>	<p style="text-align: center;">23. Herkennen van signalen</p> <p>Neemt de leerling apart. Stel een open vraag over de resultaten van de leerling. Laat vooral de leerling aan het woord. Probeer de reden te achterhalen waarom hij/zij afwezig is tijdens toetsen.</p> <p>Heeft het een achterliggende reden: Toon begrip en probeer te helpen of verwijst door indien nodig.</p> <p>Heeft het te maken met attitude:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Geef aan dat zijn inzet niet voldoende is en dat alles nog ingehaald moet worden. ➤ Geef de leerling zeker niet het gevoel dat hij ergens onderuit komt. ➤ Maak een planning op met de leerling wanneer hij/zij de toetsen alsnog gaat maken.
<p style="text-align: center;">24. Herkennen van signalen</p> <p>Een leerling in jouw klas komt meestal stil en alleen het klaslokaal binnen. Ook na de les wacht de leerling tot de andere leerlingen de klas verlaten en gaat dan ook in stilte naar buiten. Je merkt dat hij/zij duidelijk geen connectie heeft met de rest van de klas.</p>	<p style="text-align: center;">24. Herkennen van signalen</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Neem de leerling apart en ga hierover in gesprek met de leerling. Probeer de leerling aan het woord te laten door zoveel mogelijk open vragen te stellen. ➤ Achterhaal wat de achterliggende reden kan zijn waarom de leerling geen connectie kan vinden met de rest van de klas. ➤ Je hoeft er geen diepgaand gesprek van te maken maar probeer te achterhalen hoe de leerling over vriendschappen denkt. Wat is zijn of haar verwachting. <p>Ligt het probleem bij hemzelf?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Bekijk of de leerling hier extra begeleiding in kan gebruiken. <p>Ligt het probleem bij andere?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Betrek leerlingenbegeleiding.

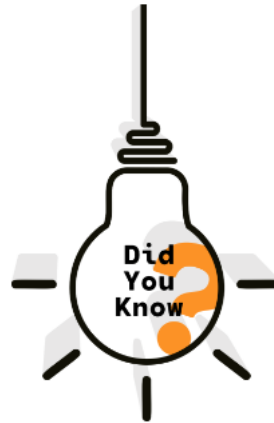
Weetjes

Als leerkracht is het handig om een beeld te hebben van het welbevinden van je leerlingen. Zeker als klastitularis is het handig om hier af en toe actief een bevraging over af te nemen.

Op de website van de Vlaamse overheid kan je heel wat vragenlijsten terugvinden. Ga hiervoor naar onderstaande link:

<https://www.onderwijsinspectie.be/nl/vragenlijst-welbevinden>

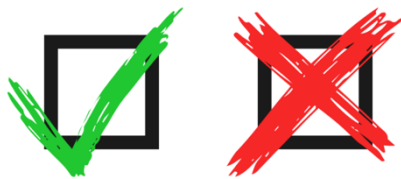
Weetjes



Weetjes

Waar of Niet Waar?

Mentale problemen ontstaan altijd in de peuter/kleuter tijd.



Weetjes

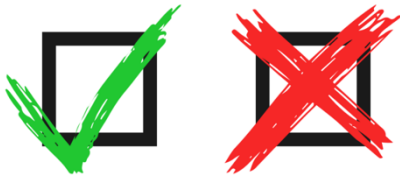
NIET WAAR

Mentale problemen tijdens de volwassenheid ontstaan vooral tijdens de adolescentie.

Weetjes

Waar of Niet Waar?

Wanneer een leerling naar jou komt en aangeeft dat hij/zij zich niet goed voelt in zijn vel, dan stuur je de leerling meteen door naar de leerlingbegeleiding.



Weetjes

NIET WAAR

Ga altijd zelf in gesprek. Ook al heb je weinig tijd, dan vraag je of de leerling het goed vindt om tijdens een speeltijd of pauze terug te komen. De leerling is echter naar jou gekomen en heeft je dus veel vertrouwen gegeven. Het is belangrijk om die vertrouwensband te behouden door de leerling de mogelijkheid te geven om zijn verhaal bij jou te uiten.

Weetjes

Waar of Niet Waar?

50% van de jongeren voelt zich eenzaam of huilt wekelijks



Weetjes

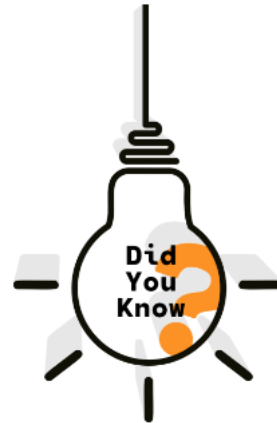
WAAR

Weetjes

Er zijn 3 pijlers die je in het achterhoofd kan houden met betrekking tot het reageren op verminderd mentaal welbevinden van leerlingen in de klas.

- **Respect**
- **Empathie**
- **Gesprek**

Weetjes



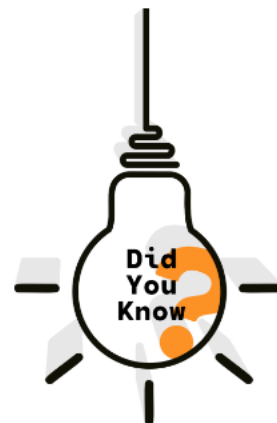
Weetjes

Er zijn verschillende risicofactoren die een verminderd metaal welbevinden van leerlingen kunnen beïnvloeden. De risicofactoren die het vaakst voorkomen zijn onderstaande:



Tabel 4 (De Roos, 2013) (De Vry, 2022) (Hoving, Loemans, & Witte, 2018) (Kirtley, et al., 2019) (The national child traumatic stress Network, sd) (Kluppels, Roelants, Portzky, & Hoppenbrouwers, 2019)

Weetjes



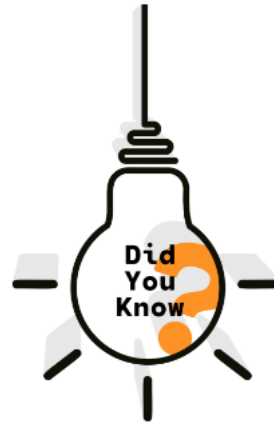
Weetjes

Er bestaat een preventieve tool – TAAKSPEL – om onrustig of storend gedrag bij leerlingen te verminderen. Deze tool heeft als doel de sfeer en het gedrag van je klas te verbeteren.

Meer informatie vind je via onderstaande link:

<https://www.taakspel.nl>

Weetjes

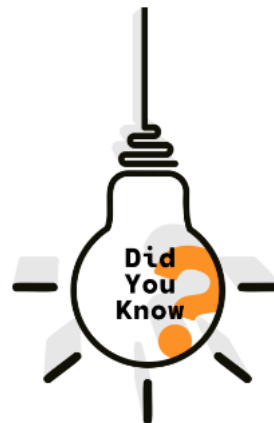


Weetjes

Er bestaat een app, genaamd APPWEL, die het mogelijk maakt het schoolwelbevinden van de leerlingen in kaart te brengen en op te volgen. De app is gratis beschikbaar voor alle secundaire scholen. Meer info over deze app en hoe deze te downloaden kan je terugvinden op onderstaande website.

<https://www.appwel.be>

Weetjes

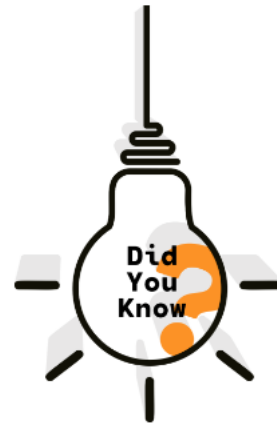


Weetjes

Er zijn 3 pijlers die je in het achterhoofd kan houden met betrekking tot het reageren op verminderd mentaal welbevinden van leerlingen in de klas.

- **Respect**
- **Empathie**
- **Gesprek**

Weetjes



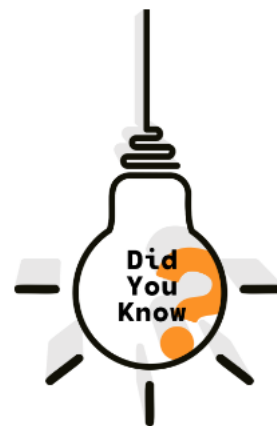
Weetjes

Er zijn verschillende risicofactoren die een verminderd metaal welbevinden van leerlingen kunnen beïnvloeden. De risicofactoren die het vaakst voorkomen zijn onderstaande:



Tabel 4 (De Roos, 2013) (De Vry, 2022) (Hoving, Loemans, & Witte, 2018) (Kirtley, et al., 2019) (The national child traumatic stress Network, sd) (Kluppels, Roelants, Portzky, & Hoppenbrouwers, 2019)

Weetjes



Joker



Deel een eigen ervaring vanuit je eigen lespraktijk met betrekking tot het onderwerp: **welbevinden van je leerling.**

Je kan ervoor kiezen om ofwel meteen jouw aanpak te delen en te bespreken. Of je kiest ervoor om je eigen aanpak niet meteen te delen en eerst de andere collega's te bevragen over een mogelijke aanpak volgens die volgens hen aangewezen lijkt.

Joker

